

§ 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Zbytečnost překupnické činnosti pachatelovy dlužno posuzovati — nikoli s hlediska ostatního oprávněného obchodnictva, nýbrž — s hlediska zájmů spotřebitelů; nedostatek živnostenského oprávnění pachatelova k obchodování činí sám o sobě pachatele zodpovědným dle předpisů živnostenského řádu, nelze však již z tohoto nedostatku samotného odvozovati zbytečnost a neužitečnost překupnické činnosti. Otázku, byla-li činnost pachatelova zbytečnou a neužitečnou pro zásobování spotřebitelů předměty potřeby, dlužno naopak řešiti v tom směru, zdali spotřebitelé mohli dosíci předmětu potřeby vůbec, nebo výhodněji sami bez pachatele či zdali přechod předmětů z výroby na spotřebitele mohl se díti výhradně jen nebo dále se výhodněji prostředkující činností pachatele překupníka. V tomto správném smyslu však nalézací soud činnosti stěžovatelovy vůbec nerozebral. Nalézací soud odvozuje neužitečnost vsunutí se stěžovatelova výhradně z úmyslu výdělečného a z nedostatku živnostenského oprávnění; odbývá obhajobu stěžovatelovu poznámkou, že stěžovatel použil všelijakých nevěrohodných vytáček, a opomíjí zejména skutečnost, že osoby, od nichž stěžovatel krávy koupil, a osoby, jimž je prodal, bydlí v různých obcích, jakož i osvědčení při hlavním přelíčení předložená, jimiž osoby, pro které že krávy koupil stěžovatel udal, dosvědčily, že žádaly obžalovaného, aby krávy pro ně koupil. Nalézací soud vychází tudíž výrokem o vině stěžovatelově co do přečinu § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě z nesprávného použití zákona co do pojmu řetězového obchodu; výrok ten je zmatečný dle čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. a bylo jej proto zrušiti.

Čís. 780.

Koňak jest předmětem potřeby ve smyslu § 1 zákona o podloudném vývozu předmětů potřeby do ciziny ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., pokud se týče zákona lichevního ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 23. března 1922, Kr I 682/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 23. dubna 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 2 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. pro nedovolený vývoz koňaku.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Namítá, že se obžalovaný nedopustil přečinu dle § 2 lit. b) zákona o stíhání podloudného vývozu předmětů potřeby do ciziny tím, že dopravoval do ciziny koňak, poněvadž koňak nelze pokládati za předmět potřeby — ve smyslu § 1 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. a § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., nýbrž za předmět přepychový, který pro potřeby obyvatelstva v obecném smyslu toho slova nepřichází v úvahu. Stížnost není odůvodněna. Vlastnost předmětu po-

třeby lze oduznati pouze takovým věcem, kterých vůbec nelze užíti pro potřeby lidí a domácích zvířat, tedy zejména předmětům přepychovým, které neslouží žádné životní potřebě. K těm však nelze počítati koňak již z toho důvodu, že se ho obecně užívá jako léku v malých dávkách, pro zvýšení činnosti srdeční po velkých ztrátách krve a námáhách, jako osvěžujícího prostředku ve všech případech svalové ochablosti atd. Že koňak může míti při nemírném požití škodlivý vliv na lidský organismus, že ho jednotlivci mohou postrádati a že nemá ceny výživné, nemůže býti tomuto stanovisku na závalu; škodlivé účinky mohou míti při nemírném požívání i jiné důležité předměty potřeby (káva, čaj); zákon lichevní nechrání jen předměty výživy, nýbrž vůbec předměty potřeby; nevadí, že koňak není předmětem všeobecné potřeby, stačí, že ho upotřebuje značná část obyvatelstva a že jest vzhledem k zvyklostem a náhledům určitých vrstev obyvatelstva, jejich potřebou jako lék, sloužící k udržení lidského zdraví.

Čís. 781.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu § 7 lich. zák. vyhledává se po stránce subjektivní, by pachatel vědomě využítkoval mimořádných poměrů válkou vyvolaných a byl si vědom zřejmé přemrštěnosti ceny.

Maximální cena není veskrze nepochybným a spolehlivým měřítkem pro otázku, zda-li cena, výrobcem požadovaná, jest přemrštěna, směrodatnými jsou konkrétní náklady výrobní.

(Rozh. ze dne 24. března 1922, Kr I 385/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okres. jako lichev. soudu v Chrastavě ze dne 1. března 1920, kterým byli uznáni vinnými František W. přestupkem § 5 tr. zák. a § 7 zákona o válečné lichvě a František K. přestupkem § 7 zákona o vál. lichvě, a rozsudkem krajského jako lichevního odvolacího soudu v Liberci ze dne 22. září 1921, kterým odvolání obou obžalovaných do prv uvedeného rozsudku bylo zamítnuto, porušen byl zákon v ustanovení prvního odstavce § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.; rozsudky ty se zrušují a ukládá se lichevnímu soudu u okresního soudu v Chrastavě, by o této trestní věci znova jednal a ji rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem lichevního soudu u okresního soudu v Chrastavě ze dne 1. března 1920 byli uznáni vinnými František W. přestupkem § 5 tr. zák. a § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., spáchaným tím, že dne 20. října 1919 na schůzi zemědělců v L. radou úmyslně zavedl příčinu ku spáchání přestupku předražování, a František K. přestupkem § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., spáchaným tím, že dne 1. listopadu 1919 v K. využívaje mimořádných poměrů poválečných požadoval za předmět potřeby, totiž za brambory, zřejmě přemrštěnou cenu 36 Kč za 100 kg; byli dle § 20 čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917,